

Den 19. april 2000 afgav jeg min endelige rapport om inspektion den 7. december 1999 af detentionen i Køge. Jeg anmodede Politimesteren i Køge og Justitsministeriet om oplysninger og udtalelser om en række forhold. Med Justitsministeriets skrivelse af 7. december 2000 modtog jeg udtalelse af 23. juni 2000 fra Politimesteren i Køge, og notits af 12. juli 2000 fra Rigspolitchefen. Justitsministeriet fremsatte ikke særskilte bemærkninger. Jeg modtog endvidere en skrivelse af 11. december 2000 fra Politimesteren i Køge vedlagt interne forskrifter af 13. juli og 2. august 2000 om opbevaring af lægeerklæringer som er udarbejdet af politiinspektøren ved Køge politi og politimesterens dagsbefaling nr. 26. af 21. november 2000 om detentionsanbringelser af spirituspåvirkede personer.

Den 2. april 2001 afgav jeg opfølgingsrapport om inspektionen. Jeg anmodede om nogle nærmere angivne oplysninger og bad om at politimesterens udtalelse blev sendt hertil gennem Justitsministeriet med henblik på ministeriets bemærkninger.

Med Justitsministeriets brev af 16. juli 2001 modtog jeg herefter:

- udtalelse af 21. maj 2001 fra Politimesteren i Køge, og
- udtalelse af 22. juni 2001 fra Rigspolitchefen vedlagt Rigspolitchefens cirkulæreskrivelse til Politidirektøren i København og samtlige politimestre vedrørende ny detentionskundgørelse.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2 - Rapportgennemgang

Ad pkt. 2.1

Om en detentionsanbringelse den 27. oktober 1999 fremgik det at den pågældende blev anbragt for husspektakler og det er angivet at den pågældende var påvirket ”i let grad”. En lægeerklæring indeholdt ikke særlige oplysninger til belysning af den anbragtes påvirkethed. Jeg anmodede politimesteren om at udtale sig om retsgrundlaget for denne detentionsanbringelse. Politimesteren anførte følgende herom i sin udtalelse af 23. juni 2000:

”Retsgrundlaget for detentionsanbringelsen er en kombination af retsplejelovens § 108, nødret og den pågældendes spirituspåvirkethed.

Det fremgår af døgnrapporten vedrørende den pågældende detentionsanbringelse, at den pågældendes hustru kl. 22.10 rettede telefonisk henvendelse til vagthavende og bad om hjælp, idet hendes ægtefælle igen var kommet hjem til bopælen påvirket af spiritus, hvor han var i færd med at splitte hjemmet ad – eller rettere det, der var tilbage fra gårsdagen, hvor han også havde været spirituspåvirket og i den forbindelse foretaget ødelæggelser i hjemmet.

Da politipersonalet ankom til adressen var der ud over ægteparret tillige ægteparrets børn, og politipersonalet besluttede kl. 22.18 at frihedsberøve den pågældende, idet det skønnede, at han var i en tilstand, hvor det var strengt nødvendigt at fjerne ham fra hjemmet, fordi han udgjorde en konkret fare for hustruen og børnene samt tillige var til stor ulempe på grund af ødelæggelserne i hjemmet. Politipersonalet skønnede samtidig, at mindre indgribende foranstaltninger – som f.eks. indlogering – i den konkrete situation ikke var tilstrækkelige til at sikre ro og fred hos hustruen og børnene.

Frihedsberøvede blev under visitationen fundet i besiddelse af 35.328,75 kr. og skønnet påvirket af spiritus i let grad.

Han blev detentionsanbragt og tilset af en læge.

Om morgenen kl. 05.02 blev han løsladt, og han var således alene frihedsberøvet i 6 timer og 44 minutter.”

Justitsministeriet fremsatte ikke bemærkninger til politimesterens udtalelse.

Jeg fandt i min opfølgingsrapport (nr. 1) at måtte anmode Justitsministeriet om en udtalelse om retsgrundlaget for denne anbringelse idet jeg efter det oplyste lagde til grund at spirituspåvirketheden (påvirket af spiritus i let grad) ikke i sig selv efter kundgørelsen gav grundlag for anbringelsen (og da slet ikke i så lang tid som det var tilfældet).

Politimesteren har i sin udtalelse af 21. maj 2001 bl.a. udtalt følgende:

”...

Det følger af Kundgørelse II, nr. 55, § 1, at det er den vagthavende, der på baggrund af et konkret skøn, afgør, om der er behov for detentionsanbringelse af en spirituspåvirket person, der er indbragt til politistationen, og at en detentionsanbringelse kun må ske i tilfælde, hvor det skønnes strengt nødvendigt.

Efter min vurdering omfatter begrebet 'spirituspåvirket' i Kundgørelse II, nr. 55 de grader af påvirkethed, som fremgår af Politiskolens lærebog i Polititeori, afsnit 7.1.2, hvoraf kopi vedlægges, og hvoraf fremgår at følgende terminologi anvendes ved vurdering af påvirkningsgraderne: 1) ædru, 2) påvirket i let grad, 3) påvirket i middel grad, 4) påvirket i svær grad og 5) beruset. Yderligere fremgår af lærebogen, at påvirkningsgraderne let og middel grad, jf. retspraksis, svarer til promillekørsel.

Som det fremgår af min udtalelse af 23. juni 2000, rettede den pågældendes hustru telefonisk henvendelse til Køge Politi og bad om hjælp, fordi hendes mand var kommet hjem i beruset tilstand og var i færd med at ødelægge hjemmet. Hun oplyste tillige, at han dagen forinden også var kommet hjem i spirituspåvirket tilstand og var begyndt at ødelægge hjemmet. Hun bad derfor politiet om hjælp.

På den baggrund skønnede den vagthavende, at det var spiritusindtagelsen, der var årsag til mandens adfærd, og vagthavende skønnede ham påvirket i let grad, da han ankom til politistationen. Det skal i den forbindelse nævnes, at det ikke er ualmindeligt, at der hos personer, der indbringes til en politistation, og som skønnes beruset i let grad, ved en efterfølgende alkoholanalyse af udtaget blodprøve konstateres en promille på langt over 1. Så i begrebet beruset i let grad ligger ikke en konkret vurdering af promillens størrelse, men udelukkende en vurdering af den pågældendes aktuelle adfærd sammenholdt med udseende (ansigtsfarve og øjne) og spirituslugt.

På baggrund af mandens ødelæggelser i hjemmet sammenholdt med spirituspåvirketheden og for at hindre ham i at tage hjem og fortsætte balladen og ødelæggelserne blev det besluttet at lade ham overnatte i detentionen og først løslade ham, når han skønnedes ædru. Som det fremgår af min udtalelse af 23. juni 2000 blev han løsladt om morgenen kl. 05.02.

Det bemærkes i den forbindelse, at arresthuse kun undtagelsesvis kan anvendes til anbringelse af spirituspåvirkede personer, jf. Kundgørelsen II, nr. 55, § 20. Der har derfor ikke været overvejelser om at søge ham anbragt i Køge Arrest.

...”

Rigspolitichefen har i din udtalelse af 22. juni 2001 udtalt at rigspolitiet finder at anvendelse af detentionen i Køge er sket i overensstemmelse med reglerne i detentionskundgørelsens § 1.

Justitsministeriet har i sit brev af 16. juli 2001 bl.a. udtalt følgende:

”...

Idet der henvises til det rejste spørgsmål om detentionsanbringelsen den 27. oktober 2001 [skal være 1999, min bemærkning] skal bemærkes, at det fremgår af Kundgørelse II nr. 55 af 28. marts 1994 om detentionsanbringelse af spirituspåvirkede personer, at anbringelse kun må ske i tilfælde, hvor det skønnes strengt nødvendigt.

Dette har i praksis været fortolket således, at den pågældende har skulle træffes under forhold, der indebærer en fare for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden eller sikkerhed.

Dette forhold kommer nu klart til udtryk i § 1, stk. 1, i den reviderede kundgørelse om detentionsanbringelse som træder i kraft den 1. august 2001, og som Folketingets Ombudsmand har fået tilsendt til orientering.

...”

Justitsministeriet har i øvrigt henholdt sig til politimesterens udtalelse.

Jeg bemærker for en god ordens skyld at den omtalte kopi fra Politiskolens lærebog i Polititeori ikke var vedlagt Justitsministeriets brev af 16. juli 2001.

Jeg forstår myndighedernes udtalelser således at husspektakler i sig selv ikke giver grundlag for anbringelse i detention. Grundlaget for anbringelsen af den pågældende var en antagelse om spirituspåvirkning i let grad kombineret med fare for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden eller sikkerhed. Jeg foretager ikke videre. Jeg er bekendt med at spørgsmålet om hvad politiet har hjemmel til i tilfælde af husspektakler er genstand for overvejelser i Politikommissionen.

I en sag modtog jeg tillige en tilsigelse af 12. november 1999 fra Skovbo Kommune til den pågældende. Tilsigelsen angår et møde i inkassoafdelingen i Skovbo Kommune den 2. december 1999. Den pågældende blev bedømt til at være spirituspåvirket i middel grad.

Jeg anmodede politimesteren om en udtalelse om sagen, herunder om sammenhængen mellem tilsigelsen fra kommunen og detentionsanbringelsen.

Politimesteren udtalte følgende herom i sit brev af 23. juni 2000:

”Sammenhængen mellem tilsigelsen fra kommunen og detentionsanbringelsen er alene, at politiet fik kontakt med den pågældende, da han blev anholdt for tyveri.

Det fremgår af sagen, at den pågældende blev anholdt den 28. november 1999 kl. 16.00 for tyveri begået samme dag i Brugsen i Lellinge kl. 15.50. Han var ved anholdelsen spirituspåvirket.

I forbindelse med behandlingen af straffesagen mod den pågældende blev politipersonalet opmærksom på, at han var [efter]søgt med henblik på at skulle tilsiges til at møde hos Skovbo Kommune den 2. december 1999.

På baggrund af straffesagen og for at forkynde tilsigelsen for den pågældende, blev han tilbageholdt og bragt til Politigården. Under opholdet på Politigården var han bl.a. anbragt i detentionen – hvor der er konstant overvågning jf. nedenfor ad Ombudsmandens rapport side 14 – og ikke i venterum, fordi han var spirituspåvirket.

Efter endt afhøring og efter forkyndelse af tilsigelsen blev han løsladt kl. 19.50.”

Jeg udtalte i min opfølgingsrapport (nr. 1) at jeg forstod at der var tale om en anholdelse i forbindelse med et tyveri og at den pågældende blev anbragt i venterum. Som venterum blev anvendt et detentionslokale fordi den pågældende var spirituspåvirket. Der var således ikke tale om en anbringelse efter kundgørelsen (vel også fordi den pågældende alene var spirituspåvirket i middel grad). Jeg måtte forstå at politiet var blevet anmodet om at tilsige den pågældende til at møde i Skovbo Kommune og at der i hvert fald i en vis periode skete en tilbageholdelse af den pågældende med henblik på forkyndelse af tilsigelsen.

Jeg bad Justitsministeriet om at udtale sig om hjemlen for denne tilbageholdelse.

Politimesteren har i sin udtalelse af 21. maj 2001 udtalt følgende:

”Som det fremgår af udtalelsen skønnedes den pågældendes tilstedeværelse nødvendig dels på grund af straffesagen og dels fordi han var eftersøgt vedrørende et økonomisk mellemværende med Skovbo Kommune, og jeg kan tilføje at baggrunden for frihedsberøvelsens iværksættelse (anholdelsen) er det straffbare forhold, jf. retsplejelovens § 755, stk. 1. Frihedsberøvelsens udstrækning var begrundet dels i det straffbare forhold, dels i undersøgelserne af den pågældendes identitet samt tillige i undersøgelser vedrørende det økonomiske mellemværende med Skovbo Kommune, jf. nedenfor.

Det skal i den forbindelse oplyses, at han – da han blev anholdt – oprindeligt i registreret var anført som eftersøgt til fremstilling for Skovbo Kommune, incassoafdelingen.

Ombudsmandens opfølgingsrapport har i den konkrete sag givet anledning til en henvendelse til Skovbo Kommune om sagen i relation til spørgsmålet om fremstilling af den pågældende for kommunen.

Af skrivelsen fremgår, at der anmodes om ”**Politifremstilling**”, jf. vedlagte kopi af skrivelse af 12. november 1999. Det fremgår også af skrivelsen, at der som bilag var vedlagt kopi af tidligere forsøg på at få den pågældende til at møde for udlægsforretning. Skrivelsen har dannet grundlag for opdateringen i Kriminalregisteret om **fremstilling** af den pågældende, hvilket viste sig at være en fejl.

En del af den tid, som hengik inden han blev løsladt, har derfor også baggrund i undersøgelser vedrørende det økonomiske mellemværende mellem kommunen og frihedsberøvede samt tillige for at få afklaret, om der alene var tale om en tilsigelse eller om reel fremstilling. En fremstilling for kommunen ville have hjemmel i inddrivelseslovens § 7, jf. retsplejelovens § 494, stk. 2 og 3.

I efterfølgende drøftelser med Skovbo Kommunes incassoafdeling er det præciseret, at kommunen først anmoder politiet om bistand ved fremstilling, når skyldneren er udeblevet efter lovlig tilsagt med oplysning om udeblivelsesvirkning.”

Rigspolitichefen har i sin udtalelse af 22. juni 2001 udtalt at rigspolitiet finder at anvendelse af detentionen i Køge er sket i overensstemmelse med reglerne i detentionskundgørelsens § 1.

Justitsministeriet har henholdt sig til det af politimesteren anførte om tilbageholdelsesgrundlaget.

Det er naturligvis uheldigt at en del af den tid som hengik inden den anholdte blev løsladt også har baggrund i kriminalregisterets fejlagtige udvisende. Jeg har på det foreliggende grundlag, herunder at frihedsberøvelsen også var begrundet i det strafbare forhold, imidlertid ikke fundet anledning til at iværksætte en nærmere undersøgelse af ansvaret for den således delvist ubegrundede (og muligvis delvist uhjemlede) frihedsberøvelse, og jeg foretager på denne baggrund ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg går ud fra at Rigspolitichefens udtalelse af 22. juni 2001 beror på en misforståelse.

Ad pkt. 2.4.

I rapporten bad jeg politimesteren om at redegøre nærmere for praksis med hensyn til visitation således at der er kønsfællesskab mellem de der foretager visitation og den der bliver visiteret.

Politimesteren oplyste at der altid er kønsfællesskab ”når der foretages egentlig visitation”.

I min opfølgingsrapport (nr. 1) tog jeg det oplyste om kønsfællesskab til efterretning. Jeg lagde til grund at der i alle tilfælde foretages en egentlig visitation. Er dette ikke tilfældet anmodede jeg politimesteren om at oplyse mig herom.

Politimesteren bekræftede i sit brev af 21. maj 2001 at der i forbindelse med detentionsanbringelse altid foretages egentlig visitation, og at der altid er kønsfællesskab mellem den der visiteres og den visiterende.

Jeg foretager ikke yderligere vedrørende dette spørgsmål.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 1, i kundgørelsen skal der ske et effektivt tilsyn med detentionsanbragte. Det skal efter bestemmelsens stk. 4 ske så hyppigt som den indsattes tilstand gør det nødvendigt og ”så vidt muligt” mindst en gang hver halve time. Tilsynet skal noteres med angivelse af klokkeslæt og underskrift eller initialer, jf. stk. 5. Overvågning af detentionsrum med tekniske hjælpemidler, herunder tilsyn der alene foretages gennem spionøjet i døren til detentionsrummet, kan anvendes som supplement til det i stk. 4 foreskrevne tilsyn, men kan ikke træde i stedet herfor, jf. stk. 6.

Skemaer der anvendes som detentionsanbringelsesrapporter indeholder en rubrik til notater om tilsyn.

Jeg konstaterede i i rapporten at der i de 19 rapporter som jeg gennemgik kun var gjort notater om tilsyn i to tilfælde (rapport af den 11. oktober 1999 (to tilsyn, heraf et af lægen) og den 27. oktober 1999 (et tilsyn)).

Jeg anmodede politimesteren om en udtalelse. Politimesteren anførte følgende:

”I lighed med den af Ombudsmanden nævnte forsøgsordning i visse politikredse med elektronisk overvågning af detentionerne, overvåges detentionerne i Køge elektronisk. Det vil sige, at der sker en konstant overvågning såvel audielt som visuelt af de detentionsanbragte.

I ca. 95 % af tilfældene er den elektroniske overvågning det bærende element i tilsynet med de detentionsanbragte. Det skal i den forbindelse understreges, at den elektroniske overvågning indebærer, at den vagthavende konstant kan høre den detentionsanbragtes vejtrækning og se den pågældende på en monitor.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder – f.eks. kraftig beruselse el. lignende – foretages tillige fysisk tilsyn, jf. kundgørelsens § 17, stk. 1. Beslutning herom beror altid på en konkret vurdering.

Idet den elektroniske overvågning er konstant såvel visuelt som audielt samt det forhold, at Justitsministeriet har tiltrådt Rigspolitichefens indstilling om, at forsøgsordningen – hvorefter den elektroniske overvågning delvis erstatter det personlige tilsyn – gøres permanent og udvides til at omfatte alle detentioner, der er udstyret med et moderne lytte- og overvågningsudstyr, finder jeg ingen betænkeligheder ved den overvågning og det tilsyn, der er praksis her i politikredsen.”

Rigspolitichefen – som af Justitsministeriet blev gjort bekendt med politimesterens udtalelse af 23. juni 2000 – meddelte den 12. juli 2000 telefonisk vicepolitimesteren i Køge at Køge politi ikke har fået tilladelse til ”at lave forsøg med elektronisk overvågning af detentionslokalerne”.

Politimesteren i Køge har den 2. august 2000 indskærpet at tilsynene med detentionsanbragte skal ske efter kundgørelsen og understreget at det skal ske ved et personligt tilsyn. I politimesterens dagsbefaling af 21. november 2000 er det på samme måde anført at tilsyn skal ske efter kundgørelsen.

Jeg måtte lægge til grund at detentionsanbragte i detentionslokalerne i Køge Politikreds ikke blot i de sager som jeg har undersøgt ikke er blevet tilset efter bestemmelsen i kundgørelsens § 17.

Jeg udtalte i rapporten at jeg havde overvejet at iværksætte yderligere undersøgelser for at fastlægge i hvilket omfang og i hvor lang tid Politimesteren i Køge har tilsidesat sin tilsynsforpligtelse efter kundgørelsen. Jeg fandt imidlertid ikke at have fuldt tilstrækkeligt grundlag herfor. Jeg udtalte videre at jeg ved inspektionerne af detentioner i andre politikredse, i en del tilfælde måttet konstatere at tilsyn ikke har været ført i overensstemmelse med kundgørelsen. Der har bl.a. været tale om at der er gået for lang tid mellem de enkelte tilsyn. Jeg har i sådanne tilfælde måttet udtale

(alvorlig) kritik. Jeg har imidlertid ikke tidligere konstateret tilfælde hvor kundgørelsens tilsynsregler helt er blevet tilsidesat.

Jeg måtte for så vidt angår tilsynsforpligtelsen for Politikredsen i Køge lægge til grund at det i kundgørelsens foreskrevne tilsyn kun er foretaget i enkelte tilfælde hvor der har foreligget særlige forhold (f.eks. kraftig beruselse), at der end ikke er foretaget notat om de tilsyn som efter det oplyste er foretaget ved TV-overvågningen, og at Politimesteren i Køge først den 2. august 2000, dvs. næsten 8 måneder efter min inspektion og ca. 4½ måned efter min foreløbige rapport af 16. marts 2000 og ca. 3½ måned efter min endelige rapport af 19. april 2000, udsendte meddelelsen af 2. august 2000.

Jeg anmodede politimesteren om oplysning om hvorvidt den manglende iagttagelse af kundgørelsen fortsatte efter inspektionen den 7. december 1999, efter udsendelsen af den foreløbige rapport af 16. marts 2000 eller efter udsendelsen af den endelige rapport af 19. april 2000.

Jeg anmodede om at Justitsministeriet udtrykkeligt forholder sig til det der fremkommer herom.

Politimesteren har i sin udtalelse af 21. maj 2001 udtalt følgende:

”Umiddelbart efter inspektionen den 7. december 1999 blev det på efterfølgende morgenmøder med de vagthavende indskærpet, at kundgørelsens § 17 skulle iagttages, hvorefter kundgørelsens § 17 straks blev efterlevet, og der er også fulgt op herpå, ligesom der primo 2000 blev nedsat en arbejdsgruppe til udfærdigelse af mere detaljerede retningslinier, der er udmøntet i en dagsbefaling udfærdiget af Politimesteren om detentionsanbringelse af spirituspåvirkede personer.”

Justitsministeriet har i sin udtalelse af 16. juli 2001 anført følgende:

”Justitsministeriet kan tilslutte sig det af Ombudsmanden anførte om tilsynspraksis med detentionerne i Køge politikreds.

Justitsministeriet har imidlertid noteret sig, at praksis efter det af politimesteren oplyste blev bragt i overensstemmelse med kundgørelsens regler umiddelbart efter inspektionen den 7. december 1999.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at det i forbindelse med udstedelsen af Rigspolitechefens nye kundgørelse om detentionsanbringelse af berusede personer er indskærpet, at elektronisk overvågning af detentioner alene kan ske i kredse, der har fået Rigspolitechefens godkendelse til at

foretage sådan overvågning, og at Rigspolitchefen snarest vil undersøge politikredsens lytte- og overvågningsudstyr.”

Jeg foretager ikke videre.

Ad punkt 3 – Opfølgning

Jeg betragter herefter min inspektion af detentionen i Køge som afsluttet.

Ad punkt 4 – Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til Politimesteren i Køge, Justitsministeriet, Rigspolitchefen og Folketingets Retsudvalg.

Inspektionschef
Lennart Frandsen